

Toch bekruipt ons de vrees, dat sommigen in onze kerken, en daarmee bedoelen we niet speciaal predikanten, dien raad, ofschoon hun niet persoonlijk verstrekt, wel opvolgen.

Wij kunnen niet anders dan een beroep doen op hun eetheid.

Zeker, wij kunnen ons voorstellen, dat veel in onze kerken hen bindt. De macht der traditie is sterk. Een kerk, waarin men gedoopt is, belijdenis heeft afgelegd, is gehuwd, waar men zegen heeft genomen, verlaat men niet zonder weemoed.

Leeft men echter in bewust konflikt met die kerk, dan zou het al zeer onedel zijn in die kerk te blijven met het oogmerk die kerk in stilte te vervormen.

Dat zijn slinksche wegen.

De rechtschapenheid moet er tegenop komen, die te betreden.

Men schame zich iets te doen, waarvoor men niet openlijk durft uitkomen.

En nu kan men wel — wat is arglistiger dan het hart? — zichzelf paaien met de gedachte, dat de Synode van 1927 de besluiten van 1926 wel aan een algeheele revisie kan onderwerpen.

Maar gelooft men dat zelf wel?

Als men waar is tegenover zichzelf zal men moeten antwoorden: neen.

En als 1927 geen revisie brengt, zal men zoo zijn voorwendsel tot 1930, daarna weer tot 1933 en nog langer verlegen en in een kerk blijven, waarmee men het niet eens is en links en rechts het onkruid der verdeeldheid als in nachtelijk duister zaait?

Men schrikke uit zelfrespekt terug voor zulk onwaarsachtig gedoe.

Wij hopen, dat God den Achetofelstaad van dien ethische tot zotheid zal maken.

De omvang van de richting Geelkerken.

Thans laat zich eenigermate de omvang van de beweging, die in Dr Geelkerken min of meer een pionier ziet, bepalen.

In Amsterdam (Groot) telde het Comité van Actie 241 leden. Het aantal belijdende leden bedraagt plus minus elf duizend. Alzoo maakten zij, die zich onder de vleugelen van het comité stelden, iets meer dan twee procent van het heele aantal uit. En wanneer onze inlichtingen juist zijn, dat onder de 241 bezwaarden het percentage ongehuwden zeer groot is, wordt de verhouding, als men het geheele aantal leden neemt, de doopleden dus inclus, nog gunstiger.

Daarbij mag echter niet worden vergeten, dat men in Amsterdam dicht bij het schisma-vuur zit.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

De namen („draak”).

Ook met den naam „draak” wordt voorts de geest uit den afgrond aangeduid in den bijbel. Vaak geschiedt dit niet. Slechts één van de 66 bijbelboeken noemt hem bij dien naam: het is de Openbaring van Johannes. We vinden het woord daar in hoofdstuk 12:3—17; 13:2, 4, 11; 16:13; 20:2.

De eerste vraag is nu: wat beteekent het woord „draak”?

Er is eens iemand geweest, die het woord „draak”, tenminste wanneer het van den duivel gebedigd werd, heeft opgevat in den zin van wat wij noemen „deserteur”. Het was wel een aardige woordspeling, als men bedenkt, dat in de grieksche taal „draak” wordt geschreven als „drakoon” en van een deserteur wordt gezegd: „apodedraakon”: hij is weggelopen. Volgens deze vinding wil dus de naam „draak” den duivel voorstellen als een ontrouw knecht of soldaat, die van het wettig gezag is gedeseerdeerd.

Hierin moge men een bewijs zien, dat kerkvaders — ’t was Theophilus van Antiochië — ook wel eens geestig kunnen zijn, maar meer aandacht is deze afleiding van het woord dan ook niet waard.

Ernstiger is de opvatting, dat het woord „draak” in het grieksch gevormd is van een stam, die „zien”, „scherp zien”, beteekent. Evenals het grieksche woord voor „slang” van den stam „zien” gevormd is, zoo ook de naam „draak”. De draak is de loerende; die loert op buit; die zijn oogen opendoet en nauwkeurig zijn kansen weegt.

Natuurlijk is dat niet de eenige gedachte, die aan het woord verbonden is. Want bij een draak denkt men ook aan het monstrueuse. De draak is het verslindende beest; de groote slok-op; hij is een vergrooting van de slang. Geweldig is zijn kracht, maar die kracht is niet om te bouwen, maar om te breken. Met fijnen zin wordt in het visioen van Openbaring 12 de tegenstelling uitgewerkt van de vrouwe, die haart en den draak, die wat geboren wordt, wil verslinden, zoodra het tot het leven gekomen is. De vrouw is tegenover den draak de zwakke partij; zij heeft geen kracht om te breken. Terwijl de draak den muil opent, daar is de vrouw in pijn; terwijl hij „loert” en zich gereed houdt voor den aanval, daar weet zij zich niet te houden; ze is in smart. Maar er is toch een groot verschil. In de zwakheid der vrouw is toch een positief beginsel: de vrouw kan boren. Maar negatief is de kracht van den draak; hij verslindt. Geven doet de vrouw; nemen kan alleen de draak.

Zoo komt in het visioen van den draak tot ons een tweevoudige prediking. Het is die van zijn perversiteit, die verwoesten en vernielen wil, maar ook die van zijn

De cijfers, die van elders worden gemeld, brengen het dan ook gewoonlijk niet tot één procent.

En in de meeste kerken heeft de schismatische strooming zelfs geen vertegenwoordiger.

Wij maken hiervan geen gewag om uit te spreken: ziet eens, hoe weinig die beweging te beduiden heeft.

Wij verliezen niet gaarne ook maar één lid.

Onder hen, die tegen de Synode ingaan, zijn mannen, voor wie wij hoog respect hebben en de hoop begeeft ons niet, dat zij nog eens zullen terugkeeren.

Wij vestigen op die cijfers ook niet de aandacht om het gesnoet, als zou de anti-„Synodale”-strooming wel 30 à 50 duizend leden opeischen, te logenstraffen.

Maar om tot dankbaarheid op te wekken, wijl onder ’s Heeren bestel tijdig werd ingegrepen.

Had men deze richting nog tien jaar laten woelen, dan zou men zeker iets anders hebben aanschouwd.

Aarzelende ouders en standvastige kinderen.

Het is meer dan één opgevallen, dat sommige menschen, die zich steeds deden kennen als stoere Calvinisten, in de kwestie-Geelkerken een wankel houding aannamen, terwijl bleek, dat kinderen van hen zeer beslist de zijde van Dr G. hadden gekozen.

Psychologisch is het wel te verklaren, dat die ouders zoolang mogelijk hoopten, dat op de een of andere manier de partijen nog wel tot elkander zouden gebracht worden, opdat er geen vervreemding zou ontstaan tusschen hen en hun kinderen.

Maar wat psychologisch te verklaren is, valt daarom nog niet goed te keuren.

De waarheid moet ons boven personen gaan, al zouden die personen ook onze kinderen zijn.

Want het is niet onze waarheid, maar de waarheid Gods.

Wij mogen daarmee niet handelen naar ons behoeven.

Trouwens, de kinderen mogen het gedurende een tijd aangenaam vinden, dat de ouders zich om hunnen wil inbinden en zoo ze wat in de melk te brokkelen hebben op een kompromis aansturen, in het eind zullen zij toch minder hoog tegen die ouders opzien.

In welke pijnlijke omstandigheden men door deze kwestie ook kan geraken, men toone zelfs tegenover zijn kinderen ruggespraak.

En men vermenigvuldige het gebed tot Hem, die in Zijn groote barmhartigheid hen die dwalen, wil leiden in het rechte spoor.

wel-overwogen daad: de draak is de loerende, de uitziende.

Nu zou men licht kunnen denken, dat deze naam „draak” dan toch vóór alle dingen den duivel als den ook in het uitwendige geweldige doet zien. Over een draak loopt men zoo maar niet heen. Een slang — die naam komt ook voor den duivel voor — een slang moge zich nog in het duister weghouden, maar een draak is toch altijd een groot-macht. Als de duivel „draak” heet, dan wil dat zeker zeggen, dat hij alle menschenlijke verhoudingen te buiten gaat; dat hij wijd en zijde te zien is, dat hij een wereld-verschijnsel is, dat in het geheel van den kosmos en zijn verhoudingen dadelijk in het oog moet vallen?

Men zou het zoo denken; maar het is toch nog volstrekt niet noodig om dat uit dien naam af te leiden.

Want een draak moge een verschrikkelijk wezen zijn, en buiten alle menschenmaat vallen, toch kan zelfs die naam den duivel gegeven worden, zonder dat nu dadelijk op de „e-norm-iteit” de nadruk vallen moet.

Wie in het niet-kanonieke boek „De Psalmen van Salomo” leest (2:29) zal zien, dat de naam „draak” daar gegeven wordt aan een heel gewoon mensch: want daar wordt Pompeius bedoeld, Pompeius; die wel een machtig oorlogvoerder was, die wel de Middellandsche Zee beheerscht heeft, en Syrië aan Rome onderwierp, en steden en staten in Azië knechtte, en ook Jeruzalem veroverde, — maar die, ondanks al die kracht-toeren, toch maar een heel gewoon mensch was, een, zooals er meer zijn (gest. 48 voor Chr.). En als gij wilt zeggen, dat het dan toch in elk geval een echte vechtersbaas was, iemand van meer dan gewone afmetingen, die hier als „draak” wordt voorgesteld, dan geven wij dat grif toe, maar wijzen vervolgens hierop, dat in het apokrief verhaal van Esther de strijd tusschen Haman en Mordechai wordt voorgesteld als een drakengevecht; die twee heeten twee elkaar bekampende draken. Nu waren toch in elk geval deze beide tegenstanders menschen van gewone, alledaagsche proportie. Daar is aan den eenen kant Haman, die man, die als een knipmes buigt voor koning en koningin, en wien het zweet uitbreekt als deze naar hem wijst; een man, die toch maar netjes in het gareel loopt als Mordechai zijn triomftocht houdt. En daar staat aan den anderen kant Mordechai: een eerbiedwaardig mensch, o zeker; maar toch iemand, die zijn nicht te hulp roept en die verder zoo heelmaal geen groote daden doet, als ge hem naar uitwendigen maat-staf meet.

Men ziet... de naam draak behoeft nog niet met zekerheid te zeggen, dat het duivelsche het overweldigende is. Wat naast uw deur woont, wat in de krant komt, wat zich voor uw oog op straat vertoont, dat kan ook van den „draak” een openbaring wezen.

En om dat te bewijzen, hebben we welkij niet alleen de hulp van een paar apokriefe geschriften noodig.

Assen en de Kerkelijke examens.

Van een paar kanten wordt ons gevraagd, hoe de Classen bij de kerkelijke examens zich het best van haar plicht, waarop zij door de Synode van Assen gewezen worden, kunnen kwijten.

De kerk van Halfweg heeft voor de eerstkomende vergadering van de Classis Haarlem een tweetal voorstellen te dezen aanzien ingediend.

Het eerste is van den volgende inhoud:

De classis Haarlem van de Geref. Kerken, kennis genomen hebbende van de aansporing der Synode te Assen, dat de classen inzonderheid bij de examina zullen toezien, dat geenerlei leerling in de kerken binnendringt, die met de letter of den geest van de beslissing in de zaak-Dr Geelkerken in strijd is en dus, hetzij op het in deze zaak genoemde, hetzij op eenig ander punt, door een willekeurige Schriftopvatting aan het gezag van ’s Heeren Woord te kort doet,

besluit: aan den examinator in de leerstellige godgeleerdheid en de symboliek op te dragen hiernaar bij de kerkelijke examinandi een speciaal onderzoek in te stellen.

Aan dit voorstel is een tweede toegevoegd:

De classis Haarlem der Geref. Kerken, lettende op het groot gewicht, vooral in den tegenwoordigen tijd, van het onderzoek der kerkelijke examinandi in de leerstellige godgeleerdheid en de kennis der belijdenisschriften,

besluit: den examinator voor deze vakken bij schriftelijke stemming aan te wijzen.

Hier wordt dus voor de methode gekozen om onder het examen zelf den examinandus te onderzoeken op het punt van rechtzinnigheid, inzonderheid op de zaken, welke bij de procedure-Geelkerken betrokken waren.

In verband daarmee wenscht men voor twee vakken der theologie bij schriftelijke stemming examinatoren zien aangewezen, die voor zulk een onderzoek bijzonder geschiktheid bezitten.

Op het oogenblik — het is voor niemand een geheim — neemt de Classis Haarlem onder alle Classen in ons vaderland een zekere exceptionele positie in.

Of daar speciale voorzorgen bij de kerkelijke examina moeten worden genomen, willen wij hier niet beoordeelen.

De toestanden in de eene Classis kunnen zeer verschillen van die eener andere.

Een uniforme gedragslijn laat zich dan ook moeilijk uitstippelen.

Als Jesaja het heeft over Leviathan, en over het kronkeldier, en over den draak (27:1) dan kiest hij deze beelden uit de volksfantasie, om er mee te tekenen de toch aan iederen tijdgenoot bekende politieke machten: de Assyrische en de Babylonische en de Egyptische. Ieder kende ze; en legendarisch waren ze werkelijk niet, want ze lieten zich aan den lijve voelen. En in Jes. 14:1 wordt — wat nog gigantischer klinkt — zelfs van een vliegende draak gesproken; maar het verband wijst uit, dat hier toch een heel gewoon mensch wordt bedoeld: een koning, die op den troon van Tiglath-Pileser zou zitten, en die alleen nog maar een beetje erger tyrann zou wezen, dan gene was. Zoo wordt ook Nebukadnezar als draak voorgesteld, omdat hij Juda verzwolgen heeft (Jer. 51:34). En die was toch ook maar een mensch: een tijdlang zelfs zonk hij onder het menschenlijke weg en was een aanfluiting geworden voor de jongens van de straat en van de vlakte.

Zoo ziet men dus, dat het nog volstrekt niet noodig is bij den naam „draak” voor het minst aan een allesvernielend, katastrofaal, ieder van boven of van buiten verschrikkend monster te denken. Het drakengevecht kan wel degelijk tot de aarde komen in dingen van den dag, in gewone, dagelijks weerkerende verhoudingen.

Omtrent Satan als overweldiger op-den-man af, als in het zienlijke optredende macht, wordt in het gebruik van den naam „draak” veel minder met stelligheid omgeleerd, dan wij met onze westersche ooren zoo op het eerste gehoor zouden denken.

Men vergeet dan ook niet, dat, gelijk we reeds zeiden, de naam „draak” alleen voorkomt in het laatste bijbelboek, tenminste, in zijn toepassing op den duivel, Satan. En hoe weinig dat zegt voor wie aan scheurende wolken en dampende hellekrachten zou willen denken hier, kan duidelijk worden uit het karakter van het visioen. In Openbaring 12 wordt ook van de vrouw veel heerlijk gezegd: zon, maan, sterren, die zijn om haar heen; ze is een wereldverschijnsel; haar bestaan, haar baren en haar lijden en haar mannelijke Zoon, ... het zijn alle machten, die den ganschen kosmos in beweging zetten. Maar toch wordt onder ons in die vrouw de kerk vertoond; en die kerk was, toen de Openbaring geschreven werd, niet veel meer dan een handjevol, hier en daar wegschuilende, proletarische verstoelingen. Uitwendig bezien, had die kerk niet veel te vertellen. Zoo kan ook de draak, al heeft hij koppen en hoornen, al rukt hij sterren weg in het visioen, een macht zijn, die, als het visioen geweken is, nauwelijks te herkennen valt in het zichtbare. De vrouw is in het visioen een wereldteeken; maar straks zal zij, als de naakte werkelijkheid komt, in een katakomba wegschuil en onder leenwentanden haar bloed laten. ... Zoo kan ook de draak in het visioen een teeken aan den hemel zijn, zonder dat iemand het recht heeft te meenen, dat Johannes nu zeggen wil, dat men dien grooten Draak nu overal moet kunnen zien van alle kanten. Dezelfde man kan in een visioen een

Maar o het best, welke inh stemt met van de S-examen v dat geen aanbel va dat het hi op deze E men hier moet wor met onze de nitspra

Op wel men ver

Het va praeparat klaring v plicht heb gewaarbor

En wat de Synod dat elk ke van de re vergewisse

Ieder es Dat ond men van

Maar th gesteld

En zou dan men een exam lid van d navragen

Examin belediging

De pezo bij de zu genoeg we

Inzonde de hoogte de schutt himen te

— Doortas

Onze dr evenals ee ons vorig

Wij moe voortspinn

En dat van het C

drakengeve adem, en to realiseeren

lichts, niet behoeft dus apokalyptis

roert en st tekenende

kan dat bes eens niets

nische mach de christene

bel juist da de politieke

levensbeweg troon des S

nisch gewor vereerden

zien) om te Caesar en

Mogelijk

dingen na t

Toch is e

Want het

Het zegt

sieve, plasti

opstand, or

„onderwerp

Reeds cerde

Zelfs de na

tot de verb

waar wij z

dwingt ons

de draak en

en ge weet

weid kan s

zijn waken

inzicht in d

verlichting

waren zin

den draak s

de Bijbel l

menschen;

gen, noch d

het inzicht

tegenover

Schriften c

En daar

naar voren

„draak” v

onder de r

wereld! H

heeft gezeg

en zeker n